

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDACȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

ABONAMENT:

= Lei 10 Anual =

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezoianu, No. 11

Trifoiul cu patru foi

(Poemă în proză)

Ochii aceia, binecuvântații ochi negri, plini de farmec și de pasiune, îl turburară adânc și-l subjugară cu lumina lor.

El nu mai trăia acum de cât prin ei, cari deveniseră dragostea lui nebună, idealul lui, ținta supremă a dorințelor lui.

O întâlnă pretutindeni, chiar când nu încerca s'o caute, și atunci se simțea învăluit de o magie supranaturală, simțea inima bătându-i nebunește și sufletul îngânându-i o poemă întreagă de pasiune.

Ochișorii aceia vii și dulci, cari îl priveau acum cu o curiozitate simpatică, îl inebu-

sească clipă când îl făceau să neau cu desăvârșire, îi dădeau toate chinurile iadului în aspere și toate bucuriile raiului; uneori i se părea că citește în adâncul lor:

— „Te iubesc, fii tu toată dragostea mea!”

Alteori înțelegea dintr'un fulger al lor:

— „Nu te iubesc, imi ești indiferent, lasă-mă în pace!”

Astfel, încet, încet, ochii aceia deveniră pentru el un fel de călăi, o tortură pentru bietul suflet inebunit de dragoste.

...Și ea, de partea ei, se simțea turburată fără voce, ori de câte ori îl întâlnea.

Într'o zi primi prin poștă o revistă, pe care o desfăcu ne-păsătoare, însă deodată ochii i

se opriră asupra unei poeme cu dedicația numelui ei.

El o cânta în versuri frumoase și sincere, îi oferea tot ceea ce mintea lui plină de *Eu*, putuse să conceapă mai minunat.

După câțva timp primi o nouă revistă; când o desfăcu, pică din ea un trifoi cu patru foi, — un semn de dragoste trimis de *El*.

Ea înțelese semnificația și iscălcindu-se pe una din foi, puse trifoiul în revistă și o retrimise pe adresa *Lui*, dându-i a înțelege că și ea îl simpatizează...

...Și trifoiul cu patru foi, mesagerul dragostei, luă drumul înapoi.

El trecu o noapte neliniștită; a doua zi așteptă răspun-

sul care trebuia să-i întregască fericirea sau să-i nimicască visul.

Cu prima poștă primi revista trimisă în ajun; între file regăsi trifoiul și simți cum i se strângea inima la vederea lui.

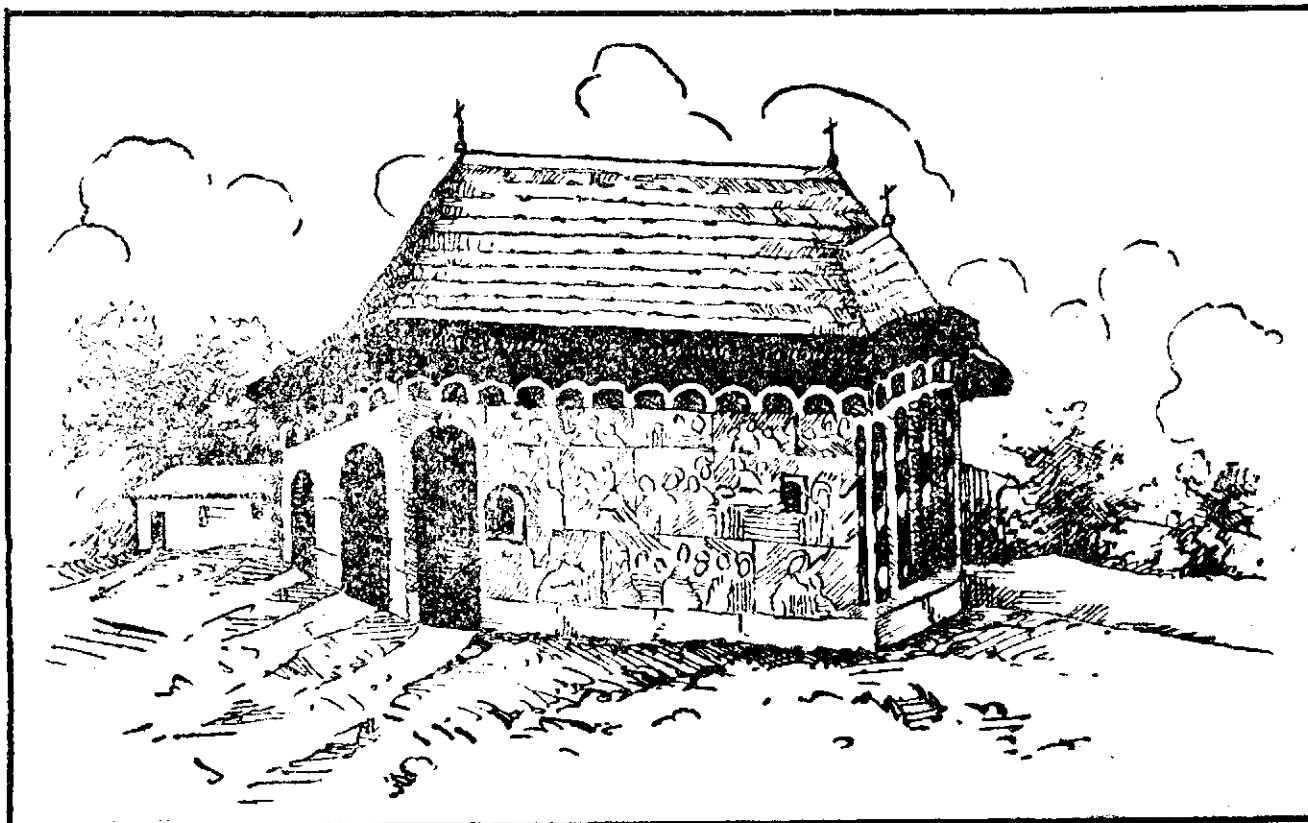
— „Nu mă iubește!” șopti mahnit și vru să-l rupă, însă câteva litere pe colțul unei foi îi atraseră privirile.

Sufletul i se lumină deodată și cu ochii umezi citi două cuvinte:

„Te iubesc!”

El sărută cu patimă micul mesager al dragostei, de culoarea speranței, care îi adusesese raza fericirii, păstrându-și astfel emblema de purtător de noroc...

Const. Nutzescu

Biserica mănăstirei Gura Humorei (Bucovina)
zidită de Petru Rareș la 1527.

O ospitalitate grozavă

Prascovia Lupuloff era fiica unui ofițer rus care fusese condamnat și exilat în Siberia. Familia Lupuloff trăia în cea mai mare mizerie la Ischim, oraș situat în departamentul Tobolsk.

Prascovia se decise că să întreprindă singură și fără de mijloace un voiaj la Petersburg, capitala Rusiei, situată la mai mult de 3000 km. de punctul de plecare, pentru a cere împăratului grațierea tatălui ei. Trezându-se prin mii de pericole, curajoasă față, reuși în p'ânul ei. Mai jos se va citi povestirea unei aventuri.

Prascovia mergea într-o seară, pe drumul satului, pentru a-și căuta un adăpost, se opri în fața unei căsuțe unde ospitalitatea îi fu refuzată într-un mod brutal. Dar se vede că țaranului i-se făcuse milă de ea și o rochomă. Era un om foarte rău cu o figură aspră. Prascovia ezită un moment neștiind dacă trebuia să primească invitația lui, dar știind că nu va găsi alt adăpost, primi. Ea văzu în colibă pe femeia țaranului care avea un aer și mai brutal de cât acel al conducătorului ei. Acesta închise cu multă grijă ușile și ferestrele. Fiind primită în această casă, Prascovia simți un fel de frică și se căi că a primit invitația acestor oameni pe care nu-i cunoștea.

I-se spuse să stea. Coliba era foarte slab luminată de un ornaș; la această lumină lugubră, pe când ea îndrăzni să ridice ochii, văzu pe acei ai gazdei îndreptați asupra ei. În sfârșit după câteva minute de liniște îi zise:

— De unde vii d-ta?

— Viu de la Ischim și mă duc la Petrograd.

— Oh! Oh! se vede că ai mulți bani pentru a întreprinde o călătorie așa de lungă.

— Nu mi-au rămas de cât 24 de kopeici în aramă, răspunse călătoarea intimidată.

— Tu minți! strigă bătrâna, da, tu minți! Nu pornește nimeni la drum cu așa puțini bani! Tânăra față protestă, nu fu însă crezută. Bătrâna rânjea mereu și soțul ei de asemenea.

„De la Ischim la Petrograd cu 24 de kopeici, spunea ea. Hm, poate e adevărat!”

Nenorocita față tremura și se ruga lui Dumnezeu să scape.

I se dădură totuși căi-va cartofi și îndată ce-i mâncă, fu trimisă la culcare.

Prascovia care bănuia că cel care o găzduiseră erau hoți ar fi dorit să dea puținul pe care îl avea pentru a scăpa de ei. Ea se

desbrăcă pe jumătate înainte de a se urca pe sobă unde trebuia să-și petreacă noaptea, lăsând jos punga și sacul, pentru a le ușura căntarea banilor și pentru a-și evita rușinea de a fi scotocită. Îndată ce o crezură admirată își începură cântările.

Prascovia asculta cu frică conversația lor.

„Ea mai are bani la dânsa, ziceau ei; ea are desigur bilete de bancă. Am văzut, adaugă bătrâna, un șiret pe gâtul ei de care atârnă un mic săculeț; acolo trebuie să fie bani!”

Era un săculeț care conținea pașaportul ei pe care nu-l pără-

sea nici odată. Ei începură să vorbească și mai încet și cuvintele pe care le auzea din timp în timp, nu puteau de loc să o liniștească.

„Nimeni n'a văzut-o intrând la noi, ziseră mizerabilii: nici nu bănuiește cineva că ea este în sat!”

Ei vorbiră și mai încet. După câteva momente de liniște și în timp ce imaginația ei îi zugrăvea cele mai mari nenorociri, tânăra față văzu de odată apărând înaintea ei teribila bătrână care se urcase pe sobă. Tot sângele îi înghețase în vine. Ea o ruga să-i lase viața asigurându-o din nou că n'avea bani; dar bătrâna n'o crezu: fără a-i răspunde se puse pe căutat.

Omni aduse o luminare; fu examinat sacul care conținea paș-

portul i-se deschiseră mâinile; în sfârșit bătrâni mizerabili, văzând că căutărilor lor erau zadarnice, se dădură jos, lăsându-și mai mult moartă de cât vie.

Această seară grozavă, și frica ca ea să nu se repete, o ținură mai mult trează. Totuși, când recunoscu după respirația lor zgomotoasă că ei adormiseră se dădu și ea odihnei.

Era ziua mare, când bătrâna o trezi. Ea se dădu jos de pe sobă și fu foarte surprinsă când văzu pe ambii bătrâni veseli și amabili.

Ea voi să plece; ei o reținură pentru a-i da ceva de mâncare. Bătrâna prepară în grabă puțină supă, din care îi dădu și ei. Bătrânul îi dădu o oală plină cu băutura făcută din fructe.

Puțin mai liniștită văzându-se tratată cu milă, ea le povesti nenorocirea ei și scopul voiajului; iar bătrânii spre a se scuza de purtarea lor din ajun îi spusă că o luaseră drept o hoată și că se putea convinge numărând banii ce i-a avut; ei însuși erau oameni cinștiți.

Prascovia încurajată, plecă mulțumită că scăpase de ei. După ce făcu câteva verste a, fără din sat, ea numără de curiozitate banii, dar care nu-i fu mirarea când în loc de 24 de kopeici găsi 125 de ruble!

Prascovia povestea cu plăcere această aventură, ca o probă evidentă de protecția Dumnezească care a schimbat deodată inima acestor oameni nesocotiti.

(Xavier de Maistre)

Tradus de

Geamila Moisescu

DE PE FRONT

CARTE POȘTALA

De pe țărni, de peste ape,
Îți mai scriu măicuță iară,
Ca să știi cum îmi mai este,
Căci de șapte luni aproape
Nu ți-am mai trimis vr'o veste.

Poate crezi de mult măicuță
Că vr'un glonte fără milă
Ș'a găsit spre mine zborul,
Sau vr'o schijă ce nu cruță
Mi-a rupt brațul sau piciorul.

Nu măicuță, eu sunt bine,
Mă vedăți aci cu toate
Și cu bombe și granate,
Iar când nu le-aud îmi vine
Parcă așa un dor de etc.

Deci să n'ai tu nici o grijă,
Chiar de nu ți mai scriu nimica;
Că acel ce n'are groază
Nici de glonte nici de schije,
E sortit ca să nu cadă!

V. R. Ivănescu

Va trece poezia primăverii...

Pentru Lenuș D...

Te-ai reîntors din depărtata țară
Într'un amurg frumos de primăvară...
Veneai cu primul stol de rândunele
Și cu norocul visurilor mele...

Te-am reprimat cu brațele deschise
Purtai în ochi comoara mea de vise
Când am putut ca să-ți mai spun pe nume
Aveam p'ar'că tot aurul din lume..

Gustam o fericire nevisată
Și'n ziua-aceea bine-cuvântată
M'au străbătut ai dragostei fiori
Și-am râs, și-am plâns și m'am gătit cu fiori...

În câte nopți în orele târzii
Visam să plec spre zări trandafirii
Dar n'am putut... azi zărite senine
Cu ele vii și ele vin cu tine...

E'n visul nostru-atâta poezie
Caș vrea să tot dureze-o veșnicie
Deși are-aparențe înșelătoare
N'aș vrea să văd cu ochii mei cum moare...

De-o vreme nu știu însă cum se face
Un gând o presimțire nu-mi dă pace
Îmi tot deschide rânțele durerii:
Va trece poezia primăverii...

Sterian Th. Dobrescu

IN NOAPTE

POEM IN PROZĂ

de LUCIA ȘERBANESCU

II

Încet, încet, aripa nopții se întinde tot mai mult peste fire... pe rând toate sgomotele se potolesc. Și sfioase, albe, una câte una, stelele se ivesc pe bolta străvezie. Prin crânguri șoaptele s'au stins, doar vântul suspină într-una, legănându-se de asupra apelor.

Sub un salcâm bătrân, al cărui foșnet îmi șoptește parcă ceva, privesc îngândurată discul alb al lunii, care se înalță încetșor, purtat de aripa nevăzută a viselor a căror stăpână e.

În juru-mi, grădina doarme albă, sub razele lunare și florile cu fruntea ușor înclinată, îmbătate de parfumul săurilor lor dalbe, ascultă șoaptele pline de vrajă ale zefirului săgălnic.

Luna se ridică tot mai sus și din fala-i bălăc, cade potop de raze argintii. E atât de măreață în imensitatea senină și instelată, că o turburare neînțeleasă îmi cuprinde sufletul. Fără să vreau, gându-mi zboară înapoi, spre începutul fără de început al vremii, când în fala chipului ei luminos, popoare și regi smeriți, înghenunchiau.

Milita!... Tanti!... Robetina!... Phobe! Câte mâini înfrigorate câte glasuri desnădăjduite nu se ridicaseră spre ea. De pe câte altare, odată cu fumul jertfei nu se înălțaseră rugi și speranțe, pe când conșoieri albe de preoți și fecioare îi cântau imnuri de slavă.

Și acum cine-o mai vede? Cine-o mai cântă? Nebunii doar, atât.

Nebunii, fiindcă în cugetul și sufletul lor arde lumina, vie a frumosului, nebuni, pentru că sufletul lor pătruns de frumusețea nemărginită a necunoscutului, vrea să-și ia șorul, spre alte sfere, spre care-i poartă aripa visului, nebuni, fiindcă sufletul lor e numai armonie; nebuni, fiindcă nu iau în seamă toate mimicurile vieții, fiindcă singura lor bogăție e gândirea, fiindcă de pe coardele sufletului lor, ca dintr-o liră vrăjită, în orice moment zboară câte un cântec care adoarme cele mai grele dureri.

Și toți, Dumnezeii prin gândire, au trecut stingheri și trști, prin lumea care n'a știut să-i prețuiască de cât nu-mai atunci când nu i-a mai

avut. Atunci de-abea, a simțit nebuna, suflul divin din cuvântul lor, atunci de-abea a înțeles cântecul înălțător, smuls din sufletul lor bătut de vijelii. Ingenunchind smerită, a slăvit pe cel mort și a repetat, păstrând cu evlavie din neam în neam, cânturile semănate de el în călea vieții.

Și din adâncul mormântului, cugetătorul, poetul, înțe-

Veacuri întregi sunt, de când a cântat el omenirii cerșindu-și bucata de pâine de la cei ce voiau să-l asculte.

Și astfel, Homer, bardul timpurilor eroice va trece încă măreț prin veacurile care or veni, purtând pe fruntea cununa Iliadei și a Odiseei...

Pe un țărnam străin, în mijlocul vijeliei și al înghețurilor, victima armoniei nemuritoare ce-a știut s'o smulgă din sufletul lui, singur, exilat, pustiu, a umurit, cel ce a încrustat în cartea vremii arta iubirei și blândețea metamorfoze.

Iată altul care, urias prin

căror ideal se rezuma în mulțumirea stomacului și al poftelor.

Cu mintea pierdută în trecut, vedeam perindându-se prin fața mea, umbrele luminoase a martirilor avântului.

Unul uitat în fundul temniței își sfârși zilele în lovituri, altul bău otravă, altul muri pe rug.

Văd pe un bătrân, muncit de misterul universului, aruncat în temniță la 90 de ani, fiindcă spusese că pământul se mișcă.

Dar iată, cine-i acela ce vine pe o cale luminoasă, cu mânele străpune gata să binecuvinteze, și cu ochii încărcăți de iubire? Cine-i cel, deapururi blând și dulce, cu fruntea încununată de spini ce vecinic o sfășie?

Totul în jurul Lui, înfiorat i se închină. Sub pașii Lui pământul tresare de fericire și o nădejde nemărginită străbate firea redeșteptată.

Zefiri, flori și ape toți și toate îi șoptesc în taină numele; pe când din cer, lucruri și stele în cor îl slăvesc.

Tăcere... e visătorul, căcăritorul care în loc de armă a venit c'o ramură de măslin, care'n loc de sânge, a vărsat lacrimi, care'n loc de ură a adus iubire.

Tristă, ca un cânt de jale, i-a fost viața. În plânsul tuturor. El e care a plâns, și'n chinul tuturor El e cel ce-a suferit.

A pășit blând și dulce pe calea în care atâtea dureri se-asterneau, și fiindcă a spus „Iubiți-vă”, dezbrăcat, batjocorit, fu ținut. Singur și-a urcat pe muntele de chin unealta suferinței, rămasă de atunci simbolul iubirei, ertărei, și-a credinței.

Ai vrut să gonești pe câini din sufletul copiilor Tăi, ai vrut să le îndulcești cupa amară a vieții, și să le usurezi calea, pe care senini să se înalțe spre Tine.

Iubiți-vă! atât ai spus... Ce cuvânt mai blând putea fi spus de-o voce mai duioasă.

Ai strâns în sufletu-ți toată iubirea și durerea omenirii apoi ertând și tot pentru fericirea ei ai murit. Dar nimeni n'a înțeles sacrificiul tău, nimeni n'a ghicit avântul sublim și dureros al sufletului tău, blânde visător.

Zadarnic ai iubit, zadarnic ai plâns, zadarnic ți-a curs sângele pe Golgota neagră. Copii-ți de mult Te-au uitat! Răutatea și suferința, rân-

IN ASTEPTARE

Para focului se stinge, încet sub spuza de cenușă. —

Vântul râde sub fereastră, sau bate sgomotos la ușă —

Se desfășură furtună și plopii crengile și'ndoaie,

Se varsă pe pământ potopul în stropișori mărunți de ploaie!..

Se joacă vântul nebunatic printre zăbrelele grădinii

Sau desmerdat se balansează pe vechea cumpănă-a fântânii.

Eu stau la geam și'mi duc privirea până departe în larga zare

Un deget mi-l așez pe buze și mă întreb veni-va oare?

E-atât urât și întuneric, doar fulgerii mai scapăr' numa...

Veni-vei „tu” să dai lumină la ochii ce veghiază'ntr'una?!

Cornelia N. Popescu-Langa

leptul, cu glas răsunător au vorbit și vor vorbi încă veacuri nesfârșite, cât lumea va fi lume. Puterea se duce, geniul rămâne.

De când au fost acoperiți de colbul vremii și al uitării atâtea regi în fața cărora a tremurat o lume întreagă. Odată cu ei, le-a murit și faima și numele și puterea. Cetăți s'au dărâmat, imperii s'au prăbușit. Dar cuvântul, strigăt de cei ce au știut neclinați să îndure suferința, a rămas răsunând în sufletul și auzul tuturor.

Și noaptea asta, plină de vraje, sub razele lunii, văd parcă trecând prin fața mea, apostolii nemuritori ai cuvântului, cântăreții iubirii, ai durerii și a tot ce e înalt, curat și sfânt.

Iată unul, bătrân cât și lumea, învelit într-o mantie zdrențuită și sprijinit de toa-

cugeta: e geniu vijelios și întunecat, purtând în suflet quintesența durerii, a compus într-o noapte de veghe imnul măreț al lumilor necunoscute. Și în fața omenirii înmărmurite, apără pe cerul poeziei în litere de foc *Divina comedie*.

Iar colo, pe țărnam neguros al Albionului, adâncit de viu în noaptea vecinică, dar cu gândirea luminată de flacăra eternă a geniului, cântă lumei lupta Bihelui și al Răului, al întunericului și al Luminei.

Iar în țara unde soarele în veșe e strălucitor, unde cerul de-apururi e senin, a rălăcit nebul, persecutat de omenii și de el însuși, cântărețul Erasalmului liberat.

Și astfel, atâtea care au purtat Dumnezeirea în suflet și minte, au trecut pustii pe drumul vieții, sfășiați la fiecare pas de spini răutății și ai invidiei și nesocotii, sau socotiti drept nebuni de acela al

jind vegheză în lume!... Dar suferetele soastre te simt cum plângi și suferi printre noi.

Pe umeri-ți trudeți, mai porți încă crucea și sfâșindu-ți genuchii te văd încă, urcând eternul calvar.

Ești printre noi, Isuse, te simțim... dar de ce nu te-arăți ca altă dată, blând, plin de milă și omare.

Vino Crist, te așteptăm. Vino s'alungi sbuciumul și îndoiala din sufletul celor ce așteaptă și speră.

Pășește printre noi, chiamă iar copiii în jurul Tău, și adună-ți turma răzvrătită de ură și durere.

Și-l vedeam în fața mea, pășind ușor pe raza luminoasă, cu mâinile străpunse, cu fruntea însângerată. Pe când în spatele Lui, imensă, atinând cer și pământ, Crucea și înfîdea bratele dintr-o zare în altă.

Incet, incet, vălul vrăjit, ce-mi acoperea ochii, se desfăcu și gându-mi perdut prin vremile apuse, se întoarse iar în mintea-mi rătăcită...

Noaptea era pe la mijlocul drumului ei și Luna, revărșa atâta lumină că stelele aproape nu se mai vedeau.

Sub razele de argint, firea liniștită, avea ceva din splendoarea tainică și măreață a cerurilor fermecate.

Un cântec melodios răsună de-odată și un suflu de vrajă înfioră natura întreagă.

Credeam că din cer, fermecați de frumusețea nopții, coborau ingerii cântând.

Pacea se făcuse și mai adâncă, zefirul își aprise respirarea-i ușoară, florile uimite își înălțau încet frunțile parfumate și însuși Luna, păru că se oprește din goana-i eternă, s'asculte cântecul fermecător.

Nu era corul ingerilor, nu era nici sunetul lirei lor de aur atinse de aripa zefirilor ci era glasul umilei și duioasei privighetori.

Cânta pasărea măiastră și glasul ei flutura prin noapte ca niște aripi de aur, destăinuind Lunei, Cerului, florilor și Nopții dorul tainic al sufletului ei.

Cânta privigsetoarea, pe când de sus, din nemărginire cădeau mereu, nelintruși peste firea fermecată scântei argintii.

Cădeau strălucitoare, albe prin aer, pe undele apelor și pe frunțile dalbă a florilor, cădeau ca lacrimi de lumină din chipul trist al Lunei, singură, perdită în imensitatea rece și pustie.

Lucia Șerbănescu

URA MOȘTENITĂ

Pe cine nu lași să moară,
Nu te lasă să trăiești.

În satul Rădăuților de jos, trăiau, nu de mult, în mare vrăjmășie doi mesteșugari.

Unul se numea Vlad și era fierar de meserie iar celalt se numea Neagu și se îndeletnicia cu dregerea ciuboatelor pe la săteni.

Își aveau casele una în fața alteia și toată băătura era despărțită numai cu'n gard de nuele.

Trebuie să vă spun însă că, casa fierarului era mult mai frumoasă și mai îngrijită ca a ciubotarului, care nu era mai mult ca o dărăpănătură de nici nu credeai să locuiască om în ea.

Deși cele două gospodării trăiau atât de aproape una de alta, totuși, o ură înverșunată le despărțea, săpând între ele o prăpastie adâncă.

Era un fel de ură neîntemeiată, ură ce rămăsese moș-

tenire dela bătrânii lor părinți.

Se certaseră, nu știu de ce, și de atunci nu a mai fost zi de împăcare între ei. Adeseori, când se întâlneau la crâșma lui jupân Nuhăr, stău amândoi la aceeași masă fără să-și zică un cuvânt, se priveau crunt pe sub sprincene, ca și când ar fi vrut să reîncapească din nou cearta, să-și spue cuvinte de ocară; dar tot așteptând ca, celălalt să înceapă, rămăneau tăcuți cu ochii plini de mânie și dispreț și își mușcau vârtos buzele înghițind în sec.

De atunci ura celor două bătrâni s'a încins și între copiii lor și astăzi, când ei s'au dus în lumea celor dreți, copiii duc ura înainte tot cu aceeași patimă cu care au dus-o ei, fără să știe măcar pentru ce.

De multe ori, Vlad, gândea în sine a lui la o împăcare, dar ura care pusesse stăpânire peste voința lui îl făcea să creadă că o împăcare cu vecinul său nu ar fi decât o bătaie de joc adusă pomenirii răposatului.

Într-o seară Neagu, întorcându-se dela lucru, — căci am uitat să vă spun că mai luera și prin satele vecine, — se opri în mijlocul băăturii și privi spre șopronul vecinului, în care acesta lucra cu hărnicie înconjurat de câteva calfe. Cum sta așa de se uita, nu mai ce-i veni un gând de împăcare și o porni holbărit spre șopronul vecinului său.

Când ajunse însă în prag, se opri locului, privi puțin înăuntru și apoi, întorcându-se îndărăt, o luă la fugă până ce ajunse în ograda lui.

— Băieții taichii, zise el celor doi copii cari tocmai veneau de la joc, să luați în seamă că aci alături aveți de vecin pe cel mai mare dușman al meu, pe fierarul Vlad, al cărui tată era vrăjmașul de moarte al bunicului vostru. Luați bine în seamă să nu vă pui jucându-vă cu copiii lui, că vă rup urechile...

Copiii intrară supuși în casă, fără să zică o vorbă și Neagu, supărat în sine a lui că a călcat pragul vecinului dușman, răsucind o țigară, prinso a se plimba neastâmpărat prin curte. Când ajunse în fund, scoase cremenea de la brâu, scântee de câteva ori de-și aprinse țigara și apoi supărat cum era, fără să bage de seamă că iasca nu era stinsă bine, o deto pe lângă brâu de unde căzu jos lângă o căpiță de fân, și apoi o porni înapoi și intră în casă.

Afară tocmai înoptase de-a binelea. După ce mănă cu nevasta și copiii la un loc, Neagu, se culcă și adormi dus, căci era obosit de munca de peste zi. Copii, după ce mai stătura puțin de vorbă la vatră se culcară și ei.

Tăcerea întreruptă din când în când de lătratul vreunui „ciobănesc”, puse stăpânire deplină peste satul Rădăuților de jos.

Pe la orele două din noaptea, Vlad tocmai se sculase căci avea omul de dus la târg niște sine de roți. Drumul era cam lung și își făcuse socoteala să plece de cu noapte ca să poată ajunge în zorii zilei. Când dădu însă să tragă căruța de sub șopron, mare-i fu spaima când văzu căpița de fân a vecinului arzând în flăcări. Deto fuga în casă și-i spuse nevastăii.

Nu știa ce să facă și se plimba neliniștit de colo până (co) frământându-se de nerăbdare.

— Trebuie să le sâr în ajutor, zise el în sfârșit. Ar fi o neomenie să-l las să cadă în mizerie. E om sărac, bietul și are copilași, nevastă, greutate nu glumă. Atât i-ar mai trebuia să-i ardă și casa...

— Du-te, Vladule, îl îndemnă nevastă-sa. E păcat de Dumnezeu să-i lăsăm să piară astfel...

Holbărit, fără să mai stea pe gânduri, Vlad eși repede din casă și deto buzna în ograda vecinului.

— Foc!... Foc!... strigă el cu glas tare dând de veste celor dinprejur. Săriți!... Ajutați!... Foc!...

Alarmați de strigătul lui, vecinii eșiră spăimântați cu donițe cu apă, cântând care mai de care să înlăture primejdia. Copii, sprinteni și săritori, umpleau donițele dela fantă, și așa, mai dela unu mai de la altul, după puțină muncă, focul fu stins.

Casa scăpase neatinșă. Neagu, speriat și zăpăcit, se învârtea prin băătură fără să știe ce face. Grupuri, grupuri, sătenii vorbeau înspăimântați despre primejdia ce-i amenințase.

Vlad sta în mijloc și povesteau întâmplarea. Deodată, fără de veste, se simți înșfăcat de gât și tras înafară. Era vecinul său Neagu, care, roș de mânie, cu ochii holbați și sprincenele încruntate, zberia cât îl lua gura:

— Canalie!... Tu ești vino-vatul, tu ești hoțul!... Imi fii Sâmbetele... Ai vrut să mă pierzi, o știam eu de mult... Săriți oameni buni, puneți mâna pe el de-l legați... Dați-l pe mâna jandarmilor.

Sătenii se strânseră roată în jurul celor doi năpăstuiți... Priveau tăcuți și nemșcați neștiind ce să creadă.

— Ce stați impietriți, strigă țăranul din nou turbând de mânie. Puneți mâna pe el să-l legați... A, nu vreți?... O! vă înțeleg... Sunteți uniți cu hoțul!... Vă prostiți pe voi cu palavre da pă mine mul... El mi-a pus foc că e dușmanul meu!... O!... o știam eu de mult!... Și-acuma, dacă nu vreți să-mi faceți dreptate, lăsați-mă să mi-o fac eu!...

Scoase un răcnet ca de fieră și apoi, fără să mai zică o vorbă, se năpusti cu furie asupra fierarului și apucându-l de gât, îl strânse cu putere. Sătenii săriră și-l traseră înapoi. El, nebun de spaimă, deto drumul victimei, care cu ochii holbați, cu gâtul sugru-

mat și limba scoasă, să prăbuși ca un trunchiu de pom la pământ.

Murise...

Un fior rece, ca de ghiată străbătu corpurile celor de față. Priveau impetriti, tăcuți la scena grozavă ce se petrecuse sub ochii lor.

Deodată, un răs sarcastic intrerupsese tăcerea.

Era răsul lui Neagu, care, după ce făcu câteva complimente caraghioase celor ce-l priveau îngroziți, porni cântând pe șoseaua ce ducea la moară.

A doua zi, câțiva luntrași, persecură lângă stăvilă, corpul lui Neagu.

D. G. Leonte

Poeme în proză

Când răsfoiesc une-ori albumul vechi și galbenit de vremei nu știu de ce mă opresc la fila pe care stă prins cu funduliță decolorată, 'portretul tău...

Frumoasă ca în totdeauna, a-ceastă icoană a blândului și îngereșcului tău chip, mi te înfățișează ori-de-câte-ori 'o îmbrățișez cu privirea, așa cum te-am cunoscut, și cum ai rămas scrisă pe cea mai încântătoare pagină din 'cartea sufletului meu: o zălă din alte sfere, ori un inger coborât din lumea visurilor, cu priviri sfidătoare, și totuși pline de vâpăi...

E mic și simplu portretu-ți... Dar așa precum este el, mie drag, căci e tot ceia ce-a mai rămas, dintr'o întrecută poemă trăită a avea când-va: 'Iubirea noastră'.

Nu rare-ori, în ceasuri de triste sufletească, când trecutul mi se deapănă ca 'un film cinematografic, deschid albumul la fila purtătoare a acestei comori, îl privesc, îl contemplos, și îl sărut. Iar peste ani, când tâmpile îmi vor fi încadrate de plete 'argintii, și când voi căuta să privesc la lunga cale a vieții lăsată în urmă, acelaș portret mă va face să retrăiesc prin 'amintire, clipele acele unice în viața, peste cari cerne uitarea...

De aceia când 'răsfoiesc filele învechitului album, mă opresc la fila unde stă prins cu funduliță decolorată portretu-ți: e a-colo 'relicva sfântă a aceleia care a murit, deși trăiește; a aceleia care m'a făcut să cunosc fericirea, ca apoi s'o răpească pentru totdeauna: e acolo imaginea ta, așa cum te-am cunoscut, și cum vei rămâne scrisă în sufletu-mi.

Gr. T. Demetr.-Zimnicea

DIN NIMICA TOATA

surorii mele Elena

Stă pe prispă supărată
Lina, răzimată 'n cot;
Plânge 'ntr'una blata față:
— „Cin 'se ia dup'o netoață,
E și el netot!”

Ieri, pe sear, a 'ntâmpinat-o
La fântână, Mărgărit
Și de mâini a apucat-o
Și cu sete-a sărutat-o;
Ea l'a dojenit:

— „Ești nebun? Da 'ce-ai cu mine?”
El a prins-o de mijloc:
— „Ce mă 'ntrebi? Tu știi prea bine;
Pentruce tot fugi de mine
Ca lupul de foc?”

Și a strâns-o ca 'ntr'un clește.
Ea, sârmana, se sbătea;
Că Gherghina stă hoteste
După casă și privește.
Nici că se gândea...

Isbutind să scoat'o mână,
L'a lovit peste obraz
Ca să-l doar'o săptămână.
Dându-i hrănci peste fântână.
Plină de neaz

Și și-a luat în grab 'urciorul
Și-a tulit-o iute-acas.
Mă-sa și-astepta odorul
Și-a luat-o cam cu zorul:
— „Unde mi-ai rămas?”

— „Mamă, la fântână-i-globată
Și la rând am așteptat.
Unii nu puteau să scoat'ă
Și le-am ajutat la roată
Și de-abia am luat”

Mă-sa a crezut-o: — „Bine,
Dară tat' lo-i supărat
Și s'a cam certat cu mine:
M'a 'ntrebat că ce-i cu tine
De vii pe 'nserat?”

Mai în urmă, după masă,
Tat' său, mă-sa s'au culcat.
Treză, ca fiind rămasă,
Pe juris, afar' din casă
S'a fost strecurat.

'N-fundul curții, pe sub viță,
Așteptând nerăbdător,
Umbla 'ntr'una bietul Niță:
Ea i-a 'ntins a ei gurită;
El s'a tras ușor...

— „Fugi de mine? Ce ai Niță?
Ti-am gresit eu cu ceva?”
— „Supărat ls, ja fetiță,
Că dai altui a gurită!
Zi că nu-i așa...”

Ce? Nu crezi?!... Mi-a spus
Gherghina”
— „Niță, nu-i adveărat!”
Se jura, cu lacrimi, Lina.
— „U'te, să mă bată vina
De te-am înșelat!”

— „Mi te juri,—nu fi-e rușine!
Când Gherghina te-a zărit”
Spune-mă: e frumos și bine
Ca să-și bați tu joc de mine,
Tu cu Mărgărit”

— „Niță, zău, Gherghina
minte
La fântână, pe 'nserat,
El mi-a fost eșil 'nainte
Și, tăcut, cum e, la minte
M'a... fost sărutat”

Și tu crezi pe o nebună;
Parcă mă cunoști de cri!
Tot ce-a spus e o mîncîună;
Ce e 'n stare ea să-și spună?
— „Și-apoi... suntem veri”

Auzind așa cuvinte
A privit-o ca năuc:
— „Lino, păi... de-acu 'nainte
O să-mi viu și eu în minte...
Eu te las; mă duc”

Ea plângea. El, de sub viță,
A plecat tot supărat.
Ea 'n suspine și 'n suhîță,
I-a zis: — „Sufletul meu, Niță...
Crede-mă! — 'i curat”

Și-apoi, mai liniștită,
Înăuntru a intrat
Și-a 'nchis usa cam trântită:
— „Lino, taiță, ești smîntîțit?
Nu te-ai mai culcat?”

Ruzna dând, fără a răspunde,
În odăa ei, plângând.
S'a culcat ca să-și 'nfunde
Supărarea, ce-o pătrunde.
Adormind curând...

Și vezi d'ăia, bietă fată,
Plânge 'ntruna, necurmat.
Și-i atît de sunerată,
Că, dintr'o nimica toată,
Niță 'i supărat.

Florian Podaru

SONET

Prelung și jalnic și ușor
Trompeta sună pe 'nserate...
Sunt în bivuar; culcați pe spate
Ostași ascultă plini de 'dor.

Și când hain sboard departe
Departe colo 'n satul lor...
Trompeta moare 'ntr'un fior,
Fior ce 'n suflet le străbate...

Că-i mult de când eu toți plecați
Ei nu mai știu nimic de casă,
La toți le ochii 'năcrămați...

Ce seară tristă... dureroasă...
Suspînând dorm bietii soldați
Vrăjiți de-a nopșilor crăiasă...

Gh. Florescu-Tăranu

Cântecele unui soldat

Du-te 'dorul meu pribeag
Pând 'n satul meu cel drag,
Du-te și din zbor te lasă
Unde vei vedea o casă,
Cu o vie 'neculeasă,
Cu o vie cu trei nuci
Și cu strugureii dulei;
O casă cu pridorel
Joacă soarele în el...
Așa casă de-i vedea
Să știi că e casa mea.
In ea plânge tatăl meu
Singular și cu dorul-i greu.
Tu să vezi dacă 'l lui dor
E ca la al său ficior
Dacă e mai greu al lui
Tu să vii 'degrab să-mi spui
Ori tu dorule viteaz
Ești mai aprig și mai treaz
Ești ca pământul de greu.
Că 'abia te mai port eu.
Tata nu poartă alt 'dor
Decît cel după ficior
Dor eu port un dor mai mare
Dor 'de cruntă războare
Războare ne'mpăcată
Pentru țara mea călcată
Călcată și arsă 'n foc
Despărțită 'de noroc
Jumătate despărțită
De dușmani ce vor s'o înghită.

Em. Ciocîlnă

LUI ARPAD

Până mai cri, al fiilor maghiari
Străjuitor fidel la marginea
[celței
Sîtuși tu Arpade, orb secular
Fără să vezi ziua dreptăței.

Sîtuși ca astăzi, vulturii români
Eliberați pe veci de lanțurile
[păgâne
In sboru lor la tine să se sue
Și de pe soclu-și răzând să te
[dărâme

Ai fost un prost. Căci altu 'n loc
Ar fi văzut de mult mânia
Acelor ce-ai voit să 'ngropi
Și și-ar fi 'nvins de mult
[mândria.

Dar tu n'ai vrut. Și-acuma jos
Trântit de unde te-au fost pus
Mai speră gemând maghiarii tăi
Să te răsbune, dar... s'au dus.

S'au dus. Și pând mai ataltă eri
Străjuitor la marginea cetăței
Sîtuși. Rege barbar. Cum n'ai
[știut
Că va veni ziua dreptăței

De bund scamă. Și-azi o spun
La cei ce-asemeni vor să-și fie:
Fiu de roman, robii pe veci
N'a fost nici când și n'o să fie.

P. Mihălescu-Meteor

1) Ocupând Brașovul, trupele române au dărâmat din vârful muntelui situat la marginea orașului, statuia lui Arpad.

NEDREPTĂȚIȚUL

(Figuri din viață)

de ARISTIDE IOANID

Il cunoaște toată lumea pe d. Tache Străjeru, mai ales de când se simte nedreptățit, alungat de toți ca un răpitor infometat, nebăgat în seamă de nimeni.

E slujbaş vechiu și mulți au trecut prin mâna lui; pe unii i-a servit de plăcere fiindcă îi vedea tot ca el, oamenii săraci, pe alții de interes.

Și nu era zi, ca d. Tache să nu aibă pe lângă leafa de care era vesnic nemulțumit, un plus de câți-va lei, pe cari avea grije să-i bea seara, la căciunima lui Niță Zarafu, când eșia dela slujbă.

Nici un sef nu se plângea de d. Tache Străjeru. Nu lipsea aproape niciodată dela birou și lucra cu multă dragoste, tot ce i se da.

Colegii de birou aveau o deosebită venerație pentru el și când nu aveau de lucru îl puneau să le spună câte-o șoavă care îi distra mult.

Era vesel întotdeauna, cu toate că acasă avea nouă copii, cari cereau să mănânce și să fie îmbrăcați.

D. Tache, nu prea le purta însă de grije. „Prea sunt mulți — zicea el — ca să-i pot îmbrăca pe toți; dar de mâncare trebuie să le dau că altfel se îmbolnăvesc și mor”.

Și banii cari trebuiau să-i dea pe îmbrăcămintea copiilor, îi cheltuia pe hăutură la Niță Zarafu.

Din timp în timp, d. Tache obișnuia să facă câte un chef mare și atunci invita pe toți colegii și prietenii mai intimi.

Și chefurile începeau, de obicei, pe la asfințit și sfârșeau a doua zi pe la amiază, când d. Tache pleca acasă cu trăsura și lăutarii.

Într-o dimineață, o săptămână după chef, se simți rău. îi vălău urechile, îi durea capul, îi svăneau tâmpilele și vedea negru înaintea ochilor. Nu mai avea chef de vorbă, avea amețală, îi pierise pofta de mâncare și nu mai vrea să pună la gură paharul cu vin, pe care îl adăda și sorbea dintr-o înghițitură.

Ce se întâmplase nici el nu știa. Se simțea bolnav și lănuia că boala asta i-au pierdut-o prietenii cu care chefulise în ajun; credea că i-au pus vre-un praful în vin ca să i ia mințile și să nu mai fie om ca ceilalți.

A trecut o zi, două, o lună, un an și d. Tache nu s'a mai vindecat, ba încă se simțea tot mai rău; i se părea că lumea din jurul lui râde de el că îl privește cu ochi răi și cu zâmbet sarcastic. Nu mai putea suferi pe nimeni. Începu să-i disprețuiască pe toți, fiindcă îi credea fără caracter, fără inimă.

Copiii îi se păreau că fac gălăgie mai multă, că s'au înrăit și ei și nu mai au nici un respect față de cel care îi creștea.

Nevasta îi se părea mai urâtă și mai leneșă. Tot ce făcea ea nu mai era bun și

mâncările pe care le gătea, nu-i mai plăceau; le găsea când piperate, când sărate mult, când lipsite de orice gust.

Acasă nu mai mânca decât la zile mari, când se simțea dator parca, să stea la masă cu nevasta și cu cei nouă copii.

La birou nu mai venia regulat și începuse să capete observații dela șefi și amenințări că va fi dat afară din slujbă, dacă nu se va îndrepta.

Toate observațiile însă și amenințările, le primea cu răceala omului dela Nord și cu un zâmbet de dispreț.

De se întâmpla să vie vreodată, la birou înaintea celorlalți, se trântea pe canapea și sta cu mâinile aduse la ceafă, începând să reflecteze:

— „Ce miserabili oameni!”

NEBUNUL

— RAPSODIE —

*Cu păr valvol, schimonosit la față
Stătea pe-o nălțătură în piață,
În jurul lui se ngrămădea poporul
Și clătănând din cap îl asculta,
Iar el striga de răsună tot forul
Și pumnii înceștați și-i agita.*

*... Ei nu! Rob n'am fost niciodată!
Stăpânilor nu mi-am plecat gruzul,
Iar sbirilor, plătiți cu să mă bată,
Nu mi-am întins spre palmuire-lobrazul.
M'am apărat ca te'nșuriaz
Și singur mi-am făcut meru*

*De piobt cu Dumnezeu m'ași fi luat
Pentru suprema, sfânta libertate!
Supunerea nicicând n'am încercat-o
Căci am urât țărârea, umilnța.
Religia prostimii am lăsat-o,
Prietenă mi-a fost numai știința.
De mi-a fost foame — pâinea-am lăcuterit-o*

*Cu forța, cu puterea, nu cerșind-o,
Și nu m'am prins la jugul nimănuia,
La curul nimănuia eu n'am tras,
Căci n'am voit pe-ogărele altuia.
Da, n'am voit să fac măcor un pas!*

— Voi ziceți că-s nebun?

*Ei bine, dacă cel ce libertatea
Și-o pune mai presus de orice lege
Și dac'acelu care demnitătea
De om numai cu pumnii înțelege
S'o apere în contra lăcomiei
Acelora ce nu produc nimic
Și îi răpesc tot rodul stânt al gliei
Lăsându-i lui abia câte un spic;
Dacă ael ce viața lui intrăcăg
Luptat-a împotriva ignoranței,
Câtând pe frați a'i face să'nțe-
flegă*

*Că-i lucru laș să te increzi spe-
franței,
Promisiunii vagi dintr'o poveste
Pe care popii hrăpăreți fi-o spun
Momindu-te — dacă acela este
Nebun, nebun — atunci sunt ne-
|bun!*

*Și s'fericit de-acastă nebulnic
Pe care o numesc „Independentă”!
Și mi răd de voi ce geneți în robie
Sub cea mai ne'ndurată penitență.
Voi m'arâtați cu degetul: „Ne-
|bunul!”*

*Cum îl mai poartă'n lume vijelia”!
Și nu vă intră'n creier la nici-unul
Că tocma'n capul vostru-i nebulnic!
Trăgeți dură la jug dacă vă place,
Sub cnutul tiraniei ce vă bate.
Durerea voastră, zân, plăcere'mi
|face, —*

*Chiar eu vă dau câte-un picior în
|spate!
Voi meritați tot greul aspirării
Căci n'ascultați de glasul desro-
|birii —
Vi-i prea mult drag de lanțuri!...*

— Nebun a-ți zis? Da, sunt și
|frământea-voi
Cât timp voi colinda sub mândrul
|soare!
Și dacă pân' la urmă singur sta-
|voi,
Tot eu voi fi mai tare!...

*Așa grăi nebunul către gloată,
În grăi punându-și inima lui toată.
Dar au venit trabanții stăpânirii,
L'au prins și l'au țărât la eșafod
C'a aruncat sămânța răsvătirii,
Sămânța neiertată în norod.*

I. ȘARVARY

Nimeni nu se gândește la mine. Am nouă copii care cer să-i îmbrac și să le dau de mâncare și tot nu-mi dă o lea-fă ca lumea”.

Și apoi își aducea aminte de viața pe care o duceau în trecut și îi venia câte odată să ja de pe masă stiletul cu care tăia hârtia, și să și-l înfigă în inimă, ca să seape odată de mizerie...

Au trecut mulți ani și d. Tache Străjeru, nu s'a mai vindecat de grozava boală, care îi rodea pe nesimțite creierul și viața.

Deși lipsea cu săptămânile de la slujbă, totuși nimeni nu a îndrăznit să-l destitue fiindcă le era milă de cei nouă copii care se măriseră și umblau desculți pe stradă și numai în cămașă.

Din toți copiii, numai doi, un băiat și o fată, care aveau aproape douăzeci de ani, erau îmbrăcați mai bine, fiindcă își găsiseră fiecare slujbă.

De această, d. Tache nu mai avea grije: îi rămăseseră însă ceilalți seaple, cărora trebuia să le facă rostul.

Și d. Tache se lupta pe toate cărările să le găsească și lor câte o slujbuleț.

Toate neajunsurile îi făceau să vadă în oameni niște „miserabili”, lipsiți de caracter, fără inimă.

Dacă i-ar mări leafa și i-ar băga în slujbă toți copiii, nu ar mai umbla acum îmbrăcat cu haine cârpite și cu pardesiul pe care îl poartă toate anotimpurile, ros și decolorat.

Toată lumea a crezut că războiul l'a schimbat pe d. Tache Străjeru. Lucrul acesta însă, nu s'a întâmplat. Aceiași părere o are despre oameni și aceeași ură le poartă în suflet.

Umblă cu aceleași haine din trecut, și e vesnic în căutare de slujbe pentru copiii săi.

Într-o seară l'am întâlnit în căciunima lui Niță Zarafu. Începuse să bea iar. L'am văzut stând la o masă cu bărbia proptită în podul palmelor. Mă apropiam de el și vrusei să-l dădese cu o țuică. Când i-am spus aceasta și-a ridicat capul și mi-a aruncat o privire cruntă ca și cum jaș fi fost cel mai aprig dușman.

Nu pricepeam nimic, aflasem însă mai târziu că ori cine vrea să-l trăteze cu ceva, îl refuză, și nici el nu mai dădese pe nimeni.

Mă așezai la masa lui și cerui să mi se aducă mie țuică. După câțva timp îl văd pe d. Tache luându-și palmele

de la bărbie și bătând în masă cu pumnii:

— Ce miserabili oameni d-le! Inchipuește-ți că umblu de două săptămâni să găsească o slujbă pentru fi-mea mică și când i-o găsi, șeful a numit pe alta.

Înțeleg, să albe aia carte mai multă, dar fi-mea a învățat mai mult. E fată muncitoare, deșteaptă, a eșit întâia la examenul de astă toamnă...

Și iar dădu un pumn în masă:

— „Dar lasă că-i învăț eu minte să-și mai bată așa joc de mine. Ei cred, că eu nu bag de seamă că râd de mine?”

Domnule, te rog pe d-ta dacă cumva cunoști pe șeful, spune-i că fiică-mea este fată cu mai multă carte de cât aia pe care a numit-o eri în slujbă. Spune-i că sunt om sărac, imi mor copii de foame, războiul m'a lăsat pe drumuri, nu mai am nimic, numai ce vezi pe mine...

Ca să scap de el, i-am promis că îl voi servi. Acum însă, am aflat că imi poartă o ură neîmpăcată și a promis prietenilor mei, că se va răzbuna pe mine...

Dacă ași fi știut că nutrește un astfel de gând, aș fi căutat cu orice preț să fac cunoștință cu șeful și să mă lupt din toate puterile ca să-i pun fata în slujbă...

CLOPOTUL

Am pus un clopot de argint
Să sune, luna când apare;
Am pus un clopot de argint,
Să sune cea dintâi chemare...

Am pus un clopot de argint
In vidul speranțelor noastre
Am pus, un clopot de argint
Să sune 'n zările albastre...

Dar parcul doarme liniștit,
De marmură stau palmierii
Și zboară spre tărnu înflorit
Floarea 'n deliru adierii
Stă mută luna 'n magic parc
De-o cracă subred agățată.

Și mut e tot, al boltei arc
Și mensitatea-i înstelată
Tămâie greu polenul în
Abta de marmură izvorul
Iar stetele îngână în

De veacuri cum le 'nceinge
dorul

Dar parcul doarme liniștit
De marmură stau palmierii
Și zboară spre tărnu 'n flori
Floarea 'n deliru — adierii
Căzută una e pe drum

Pe alta dragostea o paște
De-acum iubirea-mă este
scrum

Și ură 'n suflet mă se naște
Henry Găbunea

Surprins în țară străină

Declararea de războiu a României

Infirmerul mă unse cu atâta iod, după prescrierea doctorului, încât imi mai crăpă și pielea pe spinare. Corpul imi fu acoperit cu unsoare găbenă puturoasă și învălăcut în vată și bandaj. În această stare, trebuia să ies cu toți internații pe piața de apel din deal, pe-o ploaie torrențială... Pântecul mă se supse — se făcuse una cu spatele, din cauza foamei. Și în această mizerie, nenorocire cumplită, așteptam ceasul din urmă. Sfârșitul nu mi-l simțeam departe.

Mama, sărmașă mamă! Mult trebuie să se fi rugat ea pentru frați și pentru mine! Căndea, ce știu că-i ardea totdeauna, deasupra „Maicii-Domnului”, desigur că n'a lăsat-o nici odată să se stingă.

Și în asemenea momente, când imi pierdusem capul, imi surăde... o întâmplare: violoncelistul Popescu, mă întâlnește plimbându-mă prin lagăr.

— Dar ce ești așa amărât Mihalache? imi zise el.

— Mizeria frate!

— De mâine, reluă Popescu, sunt angajat împreună cu Ticu Grunberg la „Cafée de la Paix”. N'am pianist, vrei să cânti tu cu noi? Primești 3.50 lei pe zi. Cântăm de trei ori pe săptămână și mai târziu, când se vor ridica reprezentările, vom cânta în fiecare zi. Vrei?

Ochii mi-i simțeam umezi, în clipa aceea par'că văzui pe mama cu surăsul pe buze că-mi șoptea blând și duios: „Vezi? D-zeu nu te lasă dragul mamii!” Și cuvintele de altă dată ale tatei, imi sunau în ureche: „Și-apoi nu se știe, ce vremuri îți pot ieși în cale!”

Găsesse lucru interesant să dau o parte din „Tagesbefehle” comandaturii Imperiale germane din lagărul „Holzminden”, pe cari totodată voi căuta acum să le discut căel pe atunci, nu puteam face altfel, decât să le executăm.

În primul rând, trebuie să știți, că noi civilii internați n'am fost nici odată considerați de nemți ca civili ci ca prizonieri de război.

„Este cu desăvârșire oprit prizonierilor să stea fără de rost, prin latrine”. Acest prim

punct era scris cu litere mari negre chiar și pe pereții de lemn ai tuturor latrinelor — spre a ni se improspăta în orice moment „Befehlul”. Atunci când vizitai acele locuri trebuia să te grăbești căci posturile de soldați din afară te vedeau, și ai fi dat de banuit că pui la cale vr'o grevă vre-o evadare, din cauza tratamentului aspru sau vreun complot.

„Banii de hârtie, argint, nickel, precum și mărcile și cărțile postale trebuie depuse la baraca 10, la Cassiera lagărului. Aceia cari vor fi prinși cu asemenea lucruri nepermise, vor fi pedepsiți la prima dată cu 14 zile arest greu iar în recidivă la 3 luni pușcărie”. Noi românii, ca și ceilalți aliați internați, cum am fost aduși în lagărul Holzminden, nemții au căutat să ne purifice de... banii germani. Ni i-au luat și în schimbul lor ne-au dat hârtii, cari nu aveau valoare decât numai

între cele patru garduri... de sârmă, ale lagărului.

Această măsură era luată spre a nu ne servi noi sau aliații noștri de bani, la evadare.

„Fiecare prizonier, poate scoate dela „Geldausgabe” 20 mărci pe săptămână”.

Românii însă, găsiră o modalitate, care le convenea lor personal cât și aliaților și a nume: Românii-ovrei nu puteau să trăiască numai cu 20 lei pe săptămână. Ei cereau alimente multe pentru dânșii cât și pentru rudele lor din Germania, cărora le trimetea pachete.

Aliații le vindeau bucurii, căci aveau nevoie de bani.

Și de aceea, românul se ducea la „Geldausgabe” și spunea că banii depuși în carnet pe numele lui aparțin la mai multi inși iar alții veneau la „Geldausgabe” și spuneau că sunt datori pe la camarazi cât nu primesc pe săptămână și în aceste condițiuni primeai și peste suma de 20 lei pe săptămână.

Dela o vreme însă, Românii-evrei, cari aveau cu ce, cumpărau dela aliați alimente cu toptanul. Aliații le vindeau la început, strângeau

VESELE

DOI BOI!

— Din timpul ocupației —

E cald în draci... în spre Komandatură
Pășește tanțoș parc'ar fi un țap,
Un neamț dela P. M., o paciaură,
Cu coif și paratrâsnetul pe cap.

Prinsese-un negustor de contrabandă
Cu doi boi; dar românul mai drăcos,
Pe drum când neamțul n'a putut să-l vadă,
C'un bou, fugi din urma lui frumos.

Mai rămăsese unul doar, pe care
— Fiindcă-l ținea de funie păgânul —
Să-l ia românul n'a mai fost în stare
Și-așa se mulțumise doar cu unul...

Și cum mergea'nțepat ca la paradă
Neamțu'nainte bou'ncet la spate,
Un curios l'întreabă pe o stradă:
Ai prins un singur bou, zău cum se poate.

Fără-a privi în urmă neamțul zise:
(Știa că o pereche-a prins de boi,
Dar nu știa că unul se „topise”)
— „Du bist zehr prost... Nu vezi că „este” dol?...”

Aurel M. Ionescu

banul căci li ardeau un foc în suflet: libertatea — evadarea.

Evadările înmulțindu-se, Comandantura germană își deschise ochii și dă un nou „Tagesbefehl“:

„Sub nici un motiv, prizonierii nu pot primi mai mult ca 20 mărci pe săptămână.“

Franțuții și belgienii ce făceau însă? Când se duceau în satul Holzwinden la lucru, vindeau pe sub mână la femei pe preț bun din lucrurile ce primeau ei prin pachete și cari nu se găseau în toată Germania, ca: ceai, cafea, orez, cacao, săpun, etc. Și așa, ei primeau în mod direct, bani nemțești.

Scrisori recomandate, ilustrate și fotografii nu sunt permise. Eu aș vrea să am atâți de câte cinci bani, câte ilustrate și fotografii au fost scrise. Făceai pe dracu în patru, când te împingea nevoia. Și de aceea vedeai, că chiar posturile de soldați germani cari conduceau internații în sat la lucru, pentru un pahar cu bere sau câteva țigări de

foi, îți lua corespondența nepermisă și ti-o pune cu mâna lor, la cutia de scrisori. Portat, conrupei — și erai mulțumit.

„Correspondența se va scri numai cu creionul și se va pune data de a doua zi“. Acest ordin era dat, deoarece la cercetarea chimică a scrisorilor, (prin aparate speciale) se găsisse, că printre rânduri cât și prin prejurul literelor era scris cu lămâie, clor etc.

(Va urma)

Jocuri Distractive

14. CONTRARI

de C. Nedeleșcu-Zlotești

Se caută opusul cuvintelor următoare și cu inițialele lor să se formeze un proverb latinesc foarte răspândit

Jubire, rău, ură, rău, neegal, demn, neepuizat, prost, sănătos, nelubit, inteligent, uscat, nimic, adunat, raiu, sărăcie

15. ȘARADĂ

de Stellan Mihăilescu

Prima parte drept luată
Obiect de transport arată
A doua este-o vocală
Ce-o zicem în gura maro
Partea treia e finalul
Ce ne-arată animalul
De care ne folosim
Prima parte s'o țărăm
Tot cuvântul drept de-l luați
Oraș în țară îmi dați.

16. ARITMOGRIF

Ionescu N. Dumitru

1	2	7	1	2	13	principe
5	15	5	3	7	în istorie	
3	5	8	2	18	20	2 10 muncitor
7	10	2	14	filozof grec		
11	2	13	2	16	18	2 conlec. creștină inv.
5	17	7	9	16	5	18 prefăcut
15	5	16	20	1	din naștere	
13	2	19	20	15	2	joc
18	20	21	20	13	aspru	
20	5	15	20	15	5	port grecesc

Inițialele de sus în jos dau numele unui poet român; iar finalele tot de sus în jos dau numele unei opere făcute de el.

Coroșpondența Redacției

I. Sarvary. V'am pus-o în numărul acesta pentru că dincolo e complex.

A. M. Vioreanu. Nu le-am putut încă examina cu toate că sunt trimise de mult.

Am văzut însă Războiul, Primăvara, Dor pribeag și Toamna și vă mărturisim că ni s'au părut slabe.

V. I. Ștefănescu Focșani. Scrișoarea de care vorbiți nu am primit-o. Sonetul se va publica.

George Poiană. Versurile nu permit.

Coca Petre. Mărășești. „N'o tortura“ nu merge.

De la baia Giurgiu. V'am răspuns la această rubrică în numărul 21 de la 7 Sept. a. c. S. Semilian. Ii va veni rîndul.

Facem cunoscut cititorilor noștri că din eroare poesia Cuvântul femeii publicată în numărul trecut, a fost semnată I. A. Simionescu în loc de Ceres care este autorul ei.

PASTA DE DINTI
BUCOL

APA DE GURA

STATION

CREMA FLORA

LAPTE DE CRIN

FLORA

SĂPUN DE LAPTE DE CRIN

CREMA FLORA PUDRA

CREMA FLORA PUDRA